

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

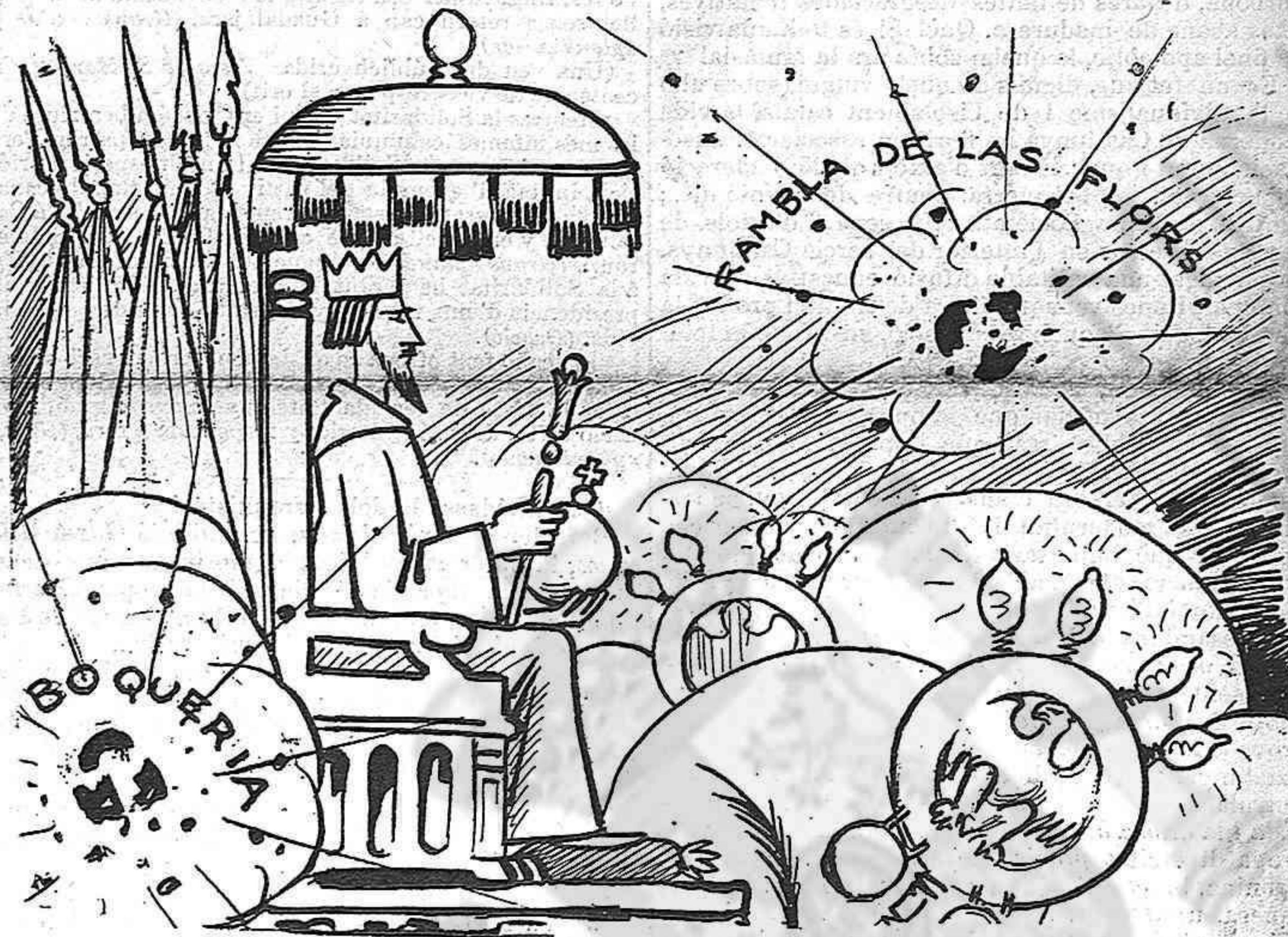
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

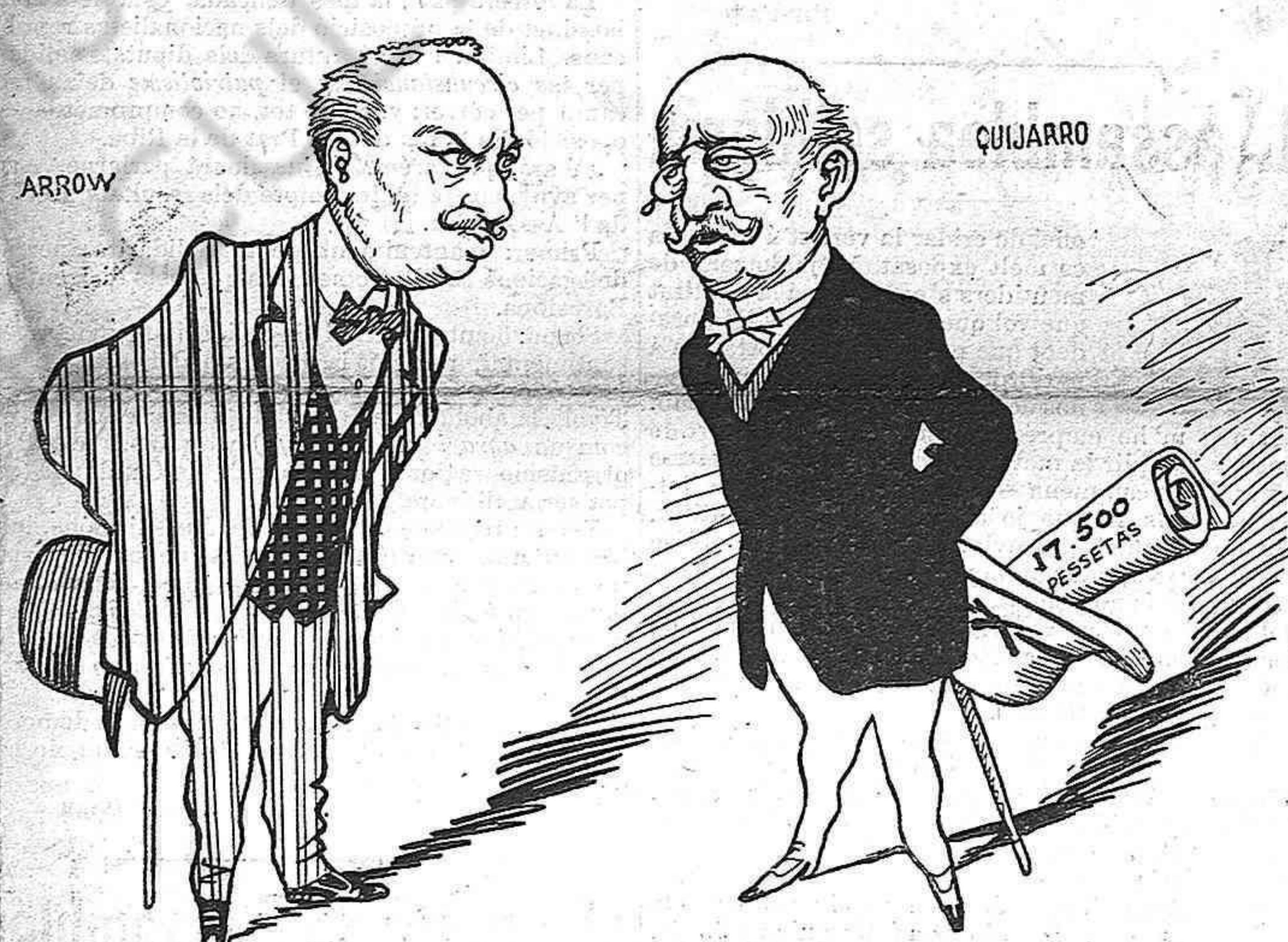
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

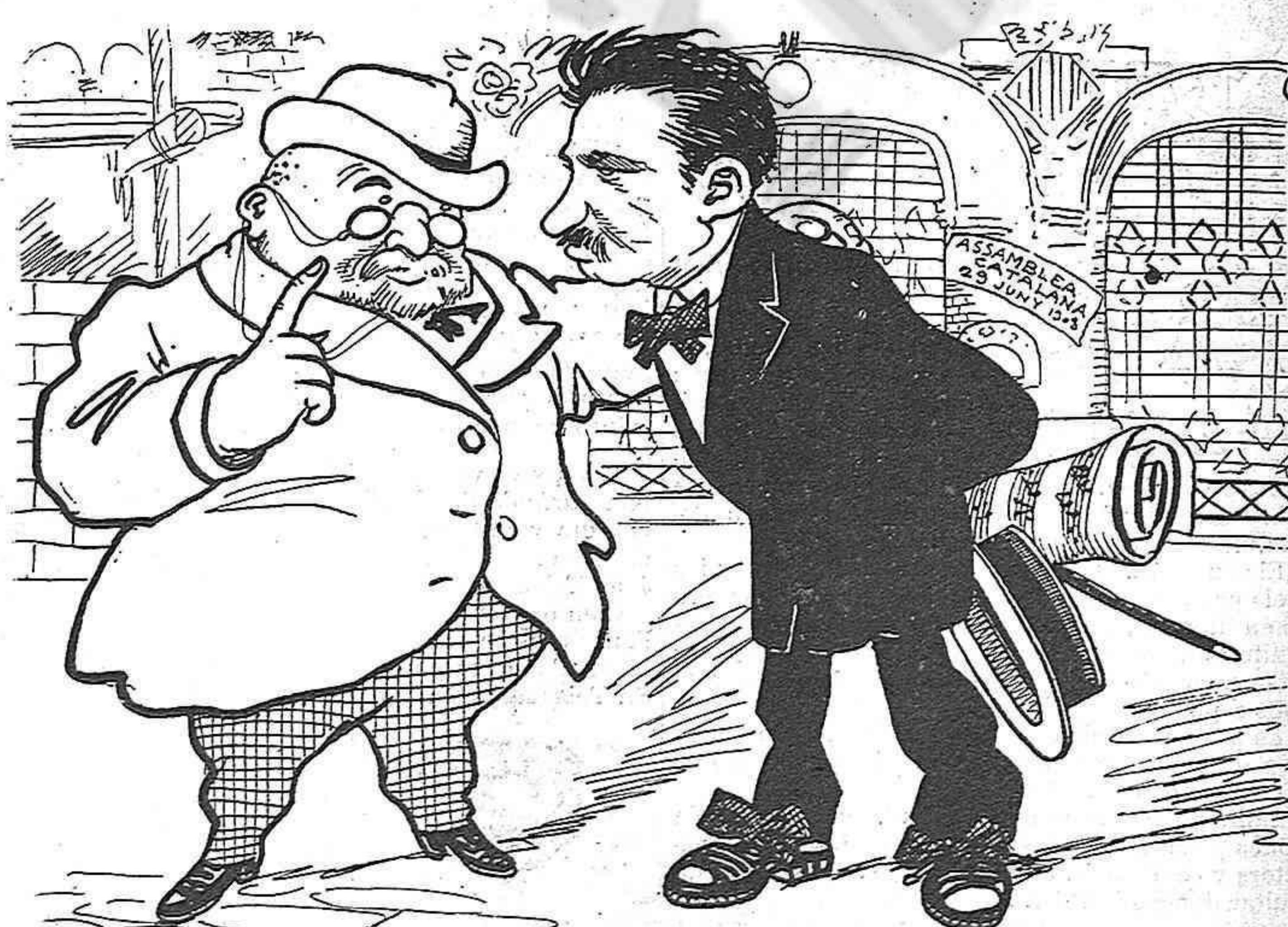
La senmana pintoresca

¡Dugas bombas!... Mes don Jaume,
fresch, seré, galant, tranquil,
dant al poble un bon exemple,
al ser l' hora va sortir.

—¿Tener osté alguna pista
de estos hechos criminales?
—Yo sólo tengo mi paga.
—¡All right!... Pues... estar iguales.

—Permeteu, Millet, que us digui
aqui en confiança una cosa?
—¿Qué?
—Que 'l coro solidari
ha cantat millor que 'l vostre.

Y acabada l' Assamblea,
closos els punys, als els fronts
y confirmadas las actas,
¡media vuelta y á les Corts!

CATALUNYA va á parlar, deyam en el nostre útlim número.

Catalunya ha parlat, dihém avuy. Y ha parlat alt, clar, pera que tot Espanya la sentís y s'enterés de lo que deyan 1,417 veus, eco y representació de la veu de la nostra terra.

Que l' Assamblea de la Solidaritat ha fet lo que de moment convé á Catalunya ben clar ho demostra la indignació ab que'l seu unànim acort ha sigut rebut per la premsa del trust y per tots els enemichs del nostre desvetllament.

Segons ells, la unió dels catalans quedava romputa. Las poderoses forces posades en línia de batalla quan las eleccions de diputats á Corts, estavan completament desregadas. La dreta tirava per aquí, la esquerra tombava per allá. Continguda fins avuy la discordia per secretas habilitats d' uns y altres, ara anava á estellar, tremenda y ruidosa, dintre del Palau de la Música. El teatral Congrés dels representants municipals y provincials seria un fracàs dels més grossos que registra la Historia. De l' Assamblea no podia sortirne altra cosa que un cadavre; el cadavre de la Solidaritat, amortallat ab la bandera de les quatre barres.

Y al veure que no ha sigut així y que may com ar la Solidaritat s' havia manifestat tan fort y robusta, la rabia els cega, y plens de desesperació cridan y babean y presentan l' Assamblea del dia 29 com una farsa, arterament preparada per en Maura y en Cambó.

«Farsa?... Pobra gent!... Farsants ells per tempelement, per vici y per ofici, de la farsa s' alimentan y farsa voleu veure en tot lo que á la mida de las seves conveniencias no s' emmotilla.

Una vegada més s' ha demostrat que contra la voluntat d' un poble no hi valen complots, ni trusts, ni pomas de la discordia més ó menos hábilment tiradas al mitjà del rotllo.

Catalunya vol viure, y, á pesar dels Morets, dels Canalejas, dels Imparcials, dels Liberals y dels Heraldos, viurá.

Per si algú ho havia olvidat—ho sent, senyor Maura?—dilluns va tornar á repetirlo.

PIF-PAF

L' assamblea solidaria

L'ofici de cridar la veritat á la plassa es molt exposat. Mitja dotzena de mentides s'emportan á la multitud que vol que l' enganyin, y l'imprudent que no' deixa emportar va á perill de que l' arroseguin; al jutges no de qu'il moteguin y se'n riguin. Jo, que m' he emprés aquest ofici, tinch la sort de poguer cumplir la meva obligació sense exposarme á perills de cap mena —mentres no s' hi fiquin jutges ni fiscales. Es que jo'm porto la meva multitud, que no vol que l' enganyin: els milers de lectors de LA CAMPANA, que son homes de seny, amichs de la veritat. Així no puch presumir, es clar. La vocació del martiri no' m servirà gens, perque no haig de fer més que contar, cada setmana, lo que veig, y tal com ho veig, á una gran colla d'amichs. Feyna senzilla, agradoys y plàcida.

Aqueixa setmana os he de contar, amichs, l' assamblea solidaria. «Jo hi era» podrà dir als meus fills temps-á-veiar... si tingües fils y si se'n parles. Jo hi era, y no hi vaig sentir «aquel formidable clam de vida» ab las «grandiosas resonancias de somament, anuncis de fermas y continuadas agressions» que relatà un diari, y tampoc vareig veurer á la taula hont seja, als periodistas Marquina y Jordà, citata pel mateix cronista, «vinguts de la capital d'Espanya ab motiu de l' Assamblea» (l'un per anar-sen á Cadaqués, y l' altre pera passar uns quants dies aquí).

Y no se m' enfadi ara aquest senyor cronista pels petits errors que li retrech. Jo ja ho sé que un no se'n pot sustreure del vici d' inflar las gestas d' un partit, quan n' es. No hem passat del romanço dels Moros y cristians, que cantan els nostres cegos pera celebrar las nostres victorias; de las dels moros ja se'n cuidaran els cegos seus. Hi ha pobles que respectan més la realitat dels fets; potser porque no's van haver de barallar ab moros. Aquí es un fet la costum d' ornar ó d' inflar els fets; fémnosen càrrec y aném endevant.

Jo hi era. «Cóm conjuminava el fons llampant de la sala del Orfeó ab la massa fosca dels assambleistes! Hi havia, segons la estadística oficial, 1,363 regidors y 18 diputats provincials. Vol dir que també infiavan, y molt, els oradors que prenian l' assamblea per tot Catalunya; sense contar que algúns centenars de regidors rebian allí mateix el baptisme de Solidaritat.

«Qu' es una forsa important? Qu' ho pot duptar? Una gran forsa resistenta, encastada als setis, sense bellugarse, quasi muda, ferma com un roch. Jo'm mirava las caras fermas soleyadas, colrades, de propietaris rurals, que's fonfan en un sol tó de fanch cuyt; y m' sembla que ab aquella gent se poden aguantar moltes empentes, y que no s' hi pot anar molt lluny. De lluny sí que'n venian molts d' ells. N' hi havia que venian del sige xv; caps rodóns, pell adobada per las intemperies, celles arquejadas com si las estirés cap dalt un fil que atravesa y plega el front ab arrugas inmóvils. Caps dels conceellers de la taula d' en Dalmau. Entremitj d' aquell roch se bellugavan una mica bastanta rostres astuts de caciques, unas quantas testas compostas de federals ab barbas o la Pierrad ó ulleras á la Proudhon... El poble traballador estava excluit; tot eran camisas planxadas y corbatas rosas, rojas, verdas, de color de festa major.

Sí que era una forsa; pero no va funcionar pas quan se li insinuá timidament la oposició al govern,

l' agressió. Se manifestá quan se li parlava de Solidaritat, y quan, al acabament, tothom dret, el senyor Prat de la Riba feu votar la resolució de l' assamblea.

El Sr. Prat de la Riba presidia, grassonet, finet; y deya també paraulas *apaybagadoras*: grassonetas y finetas. Jo me li mirava la mà esquerra, arrodonida, clerical, que's passejava per demunt de la taula ab saltiróns de rateta blanca, y remenava papers suauament, com el sacerdot maneja els corporals al altar. Y m' esperava el responsori de l' orga, que tronejava demunt del duc de Solferino, del marqués de Tamarit y dels altres senadors y diputats asseguts en hemicicle. Si s' hagués calat toc, toc revolucionari, al penyal de l' assamblea, el Sr. Prat de la Riba l' hauria apagat desseguida. Pero el penyal no' s' va encendre.

Me sembla que no es necessari explicar á la menuda las deliberacions de l' assamblea, privada de discutir pel reglament que se li va imposar. Li feren pendre en consideració quatre proposicions y una esmena, que totas venian á dir lo mateix, quasi ab les mateixas paraulas. Las defensaren els Srs. Duran y Ventosa, Cruells Torres (de Lleida), Layret y Giralt.

Els discursos, comprimits á la forsa, no van ser ja tan iguals. Al Sr. Torres se li va escapar l' amenaça de que's solidaris han de tornar al Parlament á fer una oposició constant á tota obra de govern, y el Sr. Layret —que se'n emportà més aplaudiments que ningú— estigué á punt de fer un embull indicant que's té d' exigir la derogació de la Lley de Jurisdiccions sense substitucions... ¡Figureuvs com s' ho arreglaran, havent proclamat el Sr. Maura al Congrés que la derogació de la lley borda es inseparable, inseparable de la seva substitució per un'altra lley que garantisi, etc.

El text de la resolució de l' assamblea està fet ab la refundició de las proposicions y la esmena. Diu:

• Primer. Ratificar als senadors y diputats á Corts de Solidaritat Catalana la confiança que en ells va depositar el poble de Catalunya al elegirlos.

• Segon. Demanarlos que tornin á ocupar el seu lloc al Parlament.

• Tercer. Pregarlos que ab totes las forsas y per tots els medis que las circumstancies els permetin y son patriotisme'ls aconselli, illytin enèrgicamente pera que ab la derogació de la lley de Jurisdiccions y el reconeixement de la personalitat de Catalunya quedin satisfechos els ideals autonomistas del nostre poble.

La tercera part, la més delicada, està feta ab un bossinet de la proposició dels nacionalistes republicans. Limitar l' acció futura dels diputats solidaris per las circumstancies y el patriotisme deixa molt camp per còrrer; y, sobre tot, no compromet á cap oposició. Es la més del Sr. Prat de la Riba.

¿Y ara, qué faré? Ja 'ns lleurá parlarne. Avuy per avuy, convé tenir compte dels resultats precisos de l' Assamblea.

Primer: manteniment de la Solidaritat per las delegacions rurals, potser més que pels dirigents de Barcelona.

Segon: manteniment de la Solidaritat extreictament sentimental, refugint la discussió dels seus dos objectius principals que son, segons el programa del Tívoli, la abolició de la lley de Jurisdiccions (presa com un *agravi á Catalunya*) y la institució d' un organisme regional autonòmic de Catalunya (que pot ser antiliberal).

Tercer: respecte de la lley de Jurisdiccions, inhibició d' una interpretació justa, que 'ns portaria á un estat d' opinió democrática que exigis la lley igual per tothom y l' impunitat legal de las manifestacions políticas y socials, com de las filosòficas ó científicas, mentre no causin dany estimable ó no desvirtúen l' ordre.

¿Per què la Solidaritat no vol anar á la democracia? ¿Per què els diputats y els senadors no han anat cap al poble?

MAGÍ PONS

L' endemà de l' Assamblea

Do volieu la Diputació catalana? Doncs ja la teniu. El moviment se demonstra marxant. L' Assamblea nacional de Catalunya és un fet d'autonomia. Perquè no hem d'oblidrar que hi ha dues maneres d' obtenir l' autonomia: per gracia, per una concessió del govern central, per lo que ells en dirien un privilegi, per lo que vindria a esser un fur a l' antiga, o sia concessió del monarca tot poderós, i en el nostre cas gràcies de la nació espanyola sobiran; o bé per creació espontània de tots nosaltres, per improvisació de l' organisme autònom, delegat de Catalunya, sobre'ls vells organismes oficials, delegats del centre. Diem *autonomía*; doncs una vera autonomia ha de començar per esser *auto-*, és dir, *propia*, nescuda de l' impuls de nosaltres mateixos; si no, patirà realment d' un pecat d' origen.—Per altra part, pensem que de Catalunya i dels catalans s'ha dit: aquesta gent se diferencia del resto d' Espanya en que no aspira a la colocació oficial, burocràtica, a l' obtenció del sou que asseguri la vida i permeti la peresa nacional, el *no-traball*, la sinecura. Aquesta gent catalana fia, davant de tot, en l' esforç dels seus braços. Pera ella, en les imprempres castellanes hi ha estampat sempre aquell tòpic famós: *los laboriosos catalanes*. I pera ella s'ha dit aquella altra bivid, tant repetida: *el catalán es esencialmente individualista*. O, més brutalment: *el egoísmo de los catalanes*, aquella consubstancial avara *poverty*, que es com un quarter en el nostre escut.

Bé, bé. En quant an això de l' individualisme català, pot-ser hi hauria que dir alguna cosa. El provincialisme, que es també un quarter del nostre escut, no pot dir-se precisament un simptom d' individualisme... La frase *los ingleses d' España*, tant rebregada, cau a terra tot seguit que un pensa en la caracterisació econòmica d' aquell país. Pot-ser, en política, hi ha hagut aquí massa *espanyolisme*, és dir, un afany massa exclusiu pera oficializar els organims i elements de la vida autonòmica a que

aspirem; s' ha volgut esperar massa de l' Estat precisament la llei o norma de viure privativa de Catalunya. El bon camí tal volta deuria esser aquet: 1.er grau: Catalunya, pel sufragi, s' apoderà dels organismes oficiais catalans, ajuntaments i diputacions.

—2.on grau: Catalunya exclueix i expulsa'ls falsos diputats, i elegeix una autèntica representació.—

3.er grau. Aquesta representació planteja davant el Parlament espanyol la ruda franquesa del problema català, intimant el nou reconeixement de les libertats catalanes.—4.rt grau. Catalunya, veient se desairada i rebutjades les seves peticions, crea, a casa seva, amparant-se en els drets de reunió, uns organismes de vida civil catalana al costat dels migrants organims oficials reconeguts per la llei. Els regidors ciutadans i forans, els diputats provincials i a corts, els senadors, s' acostumen a *doblar* llur vida d' homes públics; i ademés de l' exercici oficial de llurs càrrecs, obstruit per la llei i per l' hostilitat de les majories parlamentaries espanyoles, imposiven una professió catalana de llurs investidures.

Avui se reunenix en assamblea magna (quasi se anava a dir *concili ecumènic*); un dia dictaran, de veritat, una llei catalana, que tots els catalans compleirem amb la satisfacció del qui compleix una llei sense coacció, per un acte de llibertat propia, que'ns fa tributar l' obsequi de la nostra raó a la voluntat dels nostres elegits, ja que per això foren elegits.

Teniu: el presupuest de cultura, aquesta airosa iniciativa extra-oficial de l' Ajuntament oficial de Barcelona, és un magnífic exemplar, un cas ben típic. I a fi de que serveixi admirablement com a pedra de toc pera comprovar la sinceritat de certs autonomistes, vegi's com no s' ha trobat, contra ell, recurs millor que acudir al veto de les autoritats delegades del Centre...

En aquest camí, en aquesta lenta i progressiva creació d' organismes autonòmics catalans, particulats en quant a l' oficialitat espanyola, però ben pùblics en quant a la vida catalana, que es lo essencial, quina esplèndida serie d' entitats pera crear, Casals de poble on la vida comunal s'ajunta, floreixi, fructifiqui! Ara seria la Llengua Catalana, que edifica la seva Catedral com ahir ho va fer la Música nostra; ara seria l' Història de Catalunya; ara una Institució de segona ensenyança acapararia'ls alumnes que's vivien en les aules oficials de l' Institut, com ahir el Palau de la primera ensenyança, iniciat per l' Ajuntament, hauria instaurat una base vera d' educació sobre les ruïnes de la vella Escola. Un altre dia, en fi, s' alçaria l' Universitat Catalana, la nostra Sorbona, després de tantes desgraciades tentatives, fites abans de maduresa. Quèl! Si es tota una visió de final apoteòtic, la que'm sobta ara la fantasia!

Es un fet que, digui-lo que's vulgui sobre allò de l' individualisme i de l' isolament català, la vida moderna de Catalunya ha florit en associació. Associació de tal i qual; Esgbart d' això i d' allò; Federació de la dreta, de l'esquerda; Centre de...; Uni de...; Agrupació, Junta, Societat... Un sens fi d'estols, de cercles dispersos en l' interior del cercle Catalunya, ha propagat una veritable difusió educativa de vida comunal. Doncs vet-aquí l' hora de treure'l profit i la trascendència d' aqueixa educació, en bé de la total unitat Catalunya.

Si precisament el socialisme és la substitució de la vida pública oficial, que impulsa desde'l centre, per la vida pública real, que impulsa desde la circumferència! I veieu com aquell famós individualisme nostre, axorcí i anacrònic com a tal, se traduiria en la modernitat i futuritat d' un vital socialisme. «I què importaria ja l' oposició de l' Estat a donar carácter oficial a l' evidència papable d' aquesta vida autonòmica? L' Assamblea del dilluns té dues trascendencies: com a medi pera senyalar la futura conducta dels representants de Catalunya i orientar-los cap al pervenir; i com a finalitat en sí mateixa, com a gran prova educativa de la potència o facultat civil de Catalunya. I encara, dins aquell sentit educatiu, cal senyalar dues particulars trascendencies: la catalanista i la democràtica; la catalanista, la que, per sobre la diversitat provincial (tarragonina, lleidatana, gironina, barcelonina) i la varietat regional (empordanesa, urgellenca, vallesana, etz.), ha fet plàstica i vivent l' unitat d' una sola Catalunya, existent en la multiplicitat catalanesca com Déu en el mite de la Trinitat; i la democràtica, la que, com a ressò de la veu desairada dels representants, ha alçat la veu mateixa de tot un poble, en l' autoritat de la seva sobirania i en la solemnitat conciliar de la seva deliberaçió.

GABRIEL ALOMAR

BATALLADAS

LS enemichs de Barcelona han tornat á empender la seva interrompuda indigna tasca.

Dissapte, dues bombas. L' una, al matí, en el mercat de la Boqueria; l' altra, á la nit, en el ja célebre orador de la Rambla de las Flors. De la primera no'n resultà, afortunadament, cap víctima. No sigueixen ab la segona, causa de la mort del infelís agent de seguretat Joseph Poveda, de servey en aquell punt.

«Els autors?... De les varias persones detingudes en els primers moments, la majoria han sigut posades en llibertat, y á jutjar per lo que las autoritats manifesten, las indagacions fins avuy practicadas distan molt d' aclarir el misteri que rodeja aquests crims repugnats y odiosos.

«Es potser que altra vegada entrém en una nova serie d' atentats com els que en diferents èpoques han cubert de dol á Barcelona?

«Tanta policia de peu y de caball, tanta vigilancia pública y secreta, tantas rondas y rondines, tants inspectors y comissaris, tants gastos y sacrificis han de resultar donchs inútils?...»

Digne coronament de l' Assamblea de Solidaritat sigueix l' telefonema del nostre ilustre jefe D. Nicolau Salmerón, llegit pel Sr. Prat de la Riba y rebut pels

assambleistes, tots els quals s' alsaren pera escoltar-lo, ab delirants aplausos.

Diu aixís:

«Sintiendo no poder asistir, ruegole ofrezca respetable Asamblea mi devoto homenaje. Sobre toda diferencia de partido sabrá seguramente afirmar la voluntad de Cataluña de mantener inquebrantable la Solidaridad hasta lograr su fin. Así será digno complemento del acto memorable del 20 de Mayo y de las grandiosas elecciones de Abril.»

Las paraules del mestre han de ser la consigna que'ns porti á la victoria.

En el manteniment de la Solidaritat s' hi ha de posar la voluntat, tota la voluntat de Catalunya.

Ab ocasió del XXIV aniversari del fusellament dels inolvidables Ferrandiz y Bellés, s' han realitzat algunes actes, entre'ls quals mereix especial menció la solemne vellada celebrada el passat dissabte en el Casino Progresista del carrer del Hospital.

El recor de les nobles víctimas inmolades á Girona el 28 de Juny de 1884 sigui recordat en brioses discursos, en els quals se demostra una vaga més

partit per aixís tenir content á tothom; y per lo vist en care no ho conseguex.

Ell prou es d'aquells que diuhen: jo soch de casa, y per així, per aquesta raó, es *siseté*, y no pense mal, ja que 'ls partits femells quan menys son més agradables que 'ls altres.

Are 'l tenim tot enfusimat. Va anar de casa en casa buscant qui li portés el tálém per Corpus, y fins demàntio per favor tots li van fer en «Simón de l' ombrá». Nosaltres li aconsellém per un' altra vegada que fassí correr alguna *pela* d' aquelles tan recatadas, ja que semper es bo que corrin, puig aixís se desrovellan, y qui sab si d' aquest modo serà allò de que pagant Sant Pere can- ta, y si no canta senyals de *papida*.

MONISTROL DE MONTserrat, 29 de juny

Se coneix que 'l nostre corp negre comença á estar massa fart. Aquest any, com que les garrofes li van grases, no ha fet cap demanda als veïns pera la festa del carrer del Pla; ha preferit ferla dintre son galliner: las bodas d' or del convent de las Reparadas (lo que es ell ben reparadas las té).

Ara que ja casi no li quedava gens de llana per esquilar, ab aquesta feta tots els veïns ens hem quedat tan nets de catell que un' altra vegada per res el necessitam; som prou bons per anar sols. Ja ho diu el ditxo: gat es caldat ab ayuga tebia en té prou; y de carboners farts per pochs que n' hi hagi, sobran.

CREU-ALTA (SABADELL), 30 de juny

Ab la oberta de la Cooperativa tothom hi ha guanyat, perque els tenders han abusat tots una materia ó altre. Pero las nostres donas, que no badan, no 'n fan cas, perque veuen que així ho havíen de fer avans de la agregació, ahont se feyan richs á la nostra esquena, pagant un reparto migrat y venent las materias als preus de Sabadell.

Pero no 'n sortirán; la Cooperativa ha comensat molt bé y 's donan bons gèneros y la mesura, y així fa que cada setmana augmenti el giro; y are els pobres de enteniment que vagin burlantse dels pobres de diners. Una pregunta als del *poble nou*: ¿Encore badeu vosaltres?

MALGRAT, 24 de juny

Caramba! S' ha sapigut qu' el burgès de la fàbrica del *aigua*, ex pendonista de professor ha dit: que 'l autor de la passada carta (publicada en el número del 28 de mars) tingüí d' anarli á demanar *perdó* als *peus*. Nosaltres que 'ns pensaven que 'ls carcas no podian mentir! Sapigan tots, donchs, que falta descaradament á la veritat, y que per cantar las quaranta y as á un home que mereix que li diguin molt més de lo que se li diu, no té que anar ningú á demanarli perdó pera res.

Y ara per la mentida, set anys de purgatori.

MANRESA, 30 de juny

Una munió de béns de la colecció zoològica del *Rex de les Húngares*, embadalits admiradors del famós lema, *Duros, Pesetas, Rials*, sabedors de que en aquesta ciutat hi havia molta palla, varen concebir la piramidal idea de venir avants d'ahir á menjàrsela tota, y i fills de Deu, quina destrossa! y quin escàndol varen armar al Teatre Nou! quins bramassos de visca 'l *Rex de l' as d' Oros* y visca el *Papa Figas*; pero no varen passar de brams, res mes que brams, y sapigut es de sobras que brams d' ase no pujan al cel.

Tot així, gràcies al empenyo de nostre alcalde neocarca-ultramontà-retògrado, que Deu va fer la gracia de concedirnos.

TARRASSA, 30 de juny

Se nota gran animació en aquesta ciutat al motiu del pròxim Certamen Artístic Industrial. Totas las senyals donan á entendre que 's tracta de una esplendorosa manifestació del modern treball artístich, donchs son ja molts y molt anomenades las cases y tallers industrials que 's han allistat al citat Concurs.

Degut á aquest esclat de vida, no es difícil augurar pera la població de Tarrassa un gran èxit, poguentes afirmar anticipadament que durant aquest mes pròxim vindràns els forasters com las moscas á la mel.

La fórmula

I

En Canalejas ja ho veu.
—Cóm puch ser poder—exclama—
si al detrats meu sòls hi duch
tres ó quatre papanatas
que no son ni valen res,
ni tenen altre programa
que riure si acás jo rich,
plorar si á mí 'm veuen llàgrimas
y aplaudir, fins sense enténdrelas,
totas las mevas paraus?
¡Ah!... Si el cursi de 'n Moret
no gastés tantas camàndulas
y 's prestés á fé un arreglo
benefícios per la patria...
Pero... ¿qui s' hi entén ab ell?
¿Qui 'l convens de què la causa
dels seu repetits fracassos
es la falta del meu lastre?
Ell y jo (qué forts seríam,
tal com avuy així marxa!...)

II

En Moret ja ho va ensuant.
—Ab la tècnica de 'n Maura,
qu' es un nadador molt llest,
sobre tot portant carbassas,
així de governar jo
com més va més va allunyantse'm.
Y es natural. A prop meu
¿qui hi tinch? Quaranta, cinquanta,
xeixants desesperats
que al darmes la mà enguantada
sols pensan ab el turró
que, de seguirme ab constància,
els repartiré algun dia...
¿Cóm puch guanyar la batalla
ab soldats d' aquest tenor?
Sense gent trassuda, brava,
que lo mateix saltí un fossó
qu' esbotzi una porta falsa,
¿qué'n t'reuré de tirar plans
y estudiá atacs y emboscadas?
¡Ah!... Si en Canalejas fos
un xicot més agradable
y sapigués transigir
y gastés menos agallas!...
Ell y jo, ben avinguts,
¿qui poder més formidable
seríam en la política!...
Pero ab aquest noy ¿qui hi tracta?
¿Qui li demostra el gran bé

que podràs fé á la patria
si en els seus radicalismes
hi fes un xich de rebaixa?

III

—Convé qu' enrahoném, Moret.
—No 'n tens pas tú tantas ganas
com jo, estimat Canalejas.
—De modo que m' esperavas?
—Com el jugador la grossa.
—Aquí 'm tens, donchs; digas, parla.
—¿A qué aspiras tú?

—A estableir

lleys verament democràtiques.

—Vaja, sigas enrahonat:

d' així de la democràcia
se 'n fa de més y de menos...

—¡No vull!, Tinch paraula dada,
y no retrocediré.

—¡Canalejas!...

—En vā 't cansas.

—¡Idolatrat Josepet!...

—Serpent tentadora, ¡apártat!...

—Podriam buscá una formula...

—¡Impossible!...

—¡Qui sab!...

—¡Calla!...

IV

—¡Angelets del cel, canteu!

—¡Aleluya!... ¡Glòria!... ¡Hossanna!...

—¡La fórmula salvadora
ja es aquí, ja está trobada!...

—¡Ab quin gust en Canalejas
la escolta!... ¡Ab quin plaher l' altre
va desllissantli al oido

las sacrosantas paraus!

—«El dia en que al fi el poder
vingui á pará á nostras grapas,
tú tindrás la clau del pa;
jo, la paella del mánech.»

C. GUMÀ

Las subvencions als Ateneos

En nostre número anterior feyam el just elogi dels Ateneos Obrers, posant de rellieu sa excepcional importància y evidenciant la bona y sanitoasa tasca qu' han fet per la cultura de la classe traballadora.

Els Ajuntaments qu' han tocat d' aprols els beneficiosos resultats de tan útils associacions, las han protegitas concedintlos hi subvenció, ó en una ó altre forma un auxili que 'ls ajudés en el cumpliment de sa missió educadora. La Diputació Provincial tenia en pressupost una partida pera las societats particulars dedicadas á l' ensenyansa, de la que beneficiaven principalment els Ateneos, regoneixent la Corporació Provincial qu' eran las associacions més necessitadas d' auxili per esser compostas de traballadors, y las més dignes de gaudirlo per l' acció educativa y regeneradora qu' exercian entre la classe obrera, tan poch astesa pels organismes del Estat.

Durant molts anys foren en gran número els Ateneos Obrers ó societats semblants qu' obtingueren subvenció ó auxili de la Diputació Provincial. Constituia ja un ingrés positiu del seu pressupost y servia de base pera anar aixamplant, en tot lo que permetien els excessos medis de que disposavan, la importància de las seves ensenyansas.

La falta d' unes bases justas que regulessin la inversió de la cantitat que la Diputació destinava á *Societats dedicadas á l' ensenyansa particular*, feren que acudissin en sollicitut d' auxili algunes entitats políticas y algunas religiosas que sostinen escoles; obert el camí al abús, audiren els círcols de tota mena que perque contava ab un soci que perdía un hora al vespre espliquent quents á dos ó tres altres socis, volia apareixer com un centre d' ensenyansa y demanava subvenció pera aplicarla á la compra d' un billar; comparegueren tota mena de centres polítics y tota classe de círcols catòlics y prengué la cosa tals proporcions que, fent perdre la serenitat al cos provincial, acordà aquest tallar d' arrel l' abús suprimint la partida destinada als útils efectes de apoyar á las associacions particulars destinadas veiental á l' ensenyansa.

La mesura adoptada tallava enèrgicament l' abús que començava á invadir aquell capítol del pressupost; pero suprimir el bon ús que fins alloravera se'n havia fet, dedicantlo exclusivament al auxili dels Ateneos Obrers, y en conseqüència perjudicant á n' aquests de una manera deplorable.

Las úniques bases que existien y no s' aplicavan, datavan de l' any 1883. Apesar de que en elles no s' prohibia que las Associacions particulars d' instrucció que solicitaven subvenció tinguessin carácter polítich ó religiós, estava tan en l' esperit de tothom la convicció de que la partida consignada era pels Ateneos únicament, que tan sols aquests las sollicitaven y las obtenían, y així va durar la cosa més d' una trentena d' anys fins qu' algú va fixar-se que a n' aquella cantitat hi podia picar tothom y va caure sobre la Diputació un xáfech de sollicituds.

Lo natural pera evitar la pluja haguera sigut reformar las bases tancant la porta á totas las Associacions que tinguessin un carácter sectari fós del color que fós; pero la Diputació, per falta de ganas de fer las cosas ben fetas, va suprimir d' un cop de ploma la partida.

Una trentena d' Ateneos quedaren sense l' auxili de la Corporació Provincial, y aquesta injusticia no podia durar; ademés la injusticia prenia els caràcters d' iniquitat al prodigarse las cantitats del pressupost provincial pera altres coses menos profitosas; s' abocaven els diners á cabassadas pera coses de una cultura superior, tan superior que sols podian gaudirla una dotzena de privilegiats y es negaven una vintena de mil pessetas pera una cultura de no tanta importància pero de la que podian tocar resultats pràctics vinticinc mil obrers catalans.

Volgé reparar aquesta anomalía el diputat pro-

vincial Serra Constansó y vencent una pila de dificultats y redubint moltes incomprendibles resistències, logrà l' any passat qu' en els pressupostos d' aquest any fós restablerta la consignació. Després de moltes consultas y aplanantse á una pila de transigències, proposà unes bases que firmades també pel senyor Sostres foren sotmeses á la Diputació Provincial que, prenentlas en consideració, las envia á la Comissió de Foment pera l' oportú dictamen.

Pero are, y sobre això cridém l' atenció dels Ateneos, es tracta de falsejar l' esperit de la consignació restablerta y desde l' epígrafe de la cantitat presupostada fins al dictamen qu' algú ha sapigut inspirar á la Comissió de Foment tot tenderix á fer impossible als Ateneos la consecució del auxili, obrint en canvi el camí pera que se la reparteixi els Circums catòlics ó las Asociacions d' obrers *sevillans* que se someten al patronat de San Joseph.

Ja parlaré ab més detalls de tan interessant assumptu pera amargar una miqueta la satisfacció dels reaccionaris que confian en vencer una vegada més gràcias á la cobardia d' uns, á la moixigateria d' altres y á l' ensopiment de tots els quins haurien de vetllar per la verdadera llibertat.

JEPH DE JESPUZ

SECCIO OBRERA

Solidaritat, salut y estética

OLUCIONAT favorablement el conflicte obrer que d' alguna importància s'havia presentat aquests darrers dies, així es, el que estàllí en la casa Damians, degut al caràcter atrabiliari d' un sol individu, pero un d' aqueixos individus de cuidado á quins els amos otorgan galons, més que pera dirigir la feyna del taller ó de la fàbrica, pera mortificar la vida dels operaris sobre ls que preténen exercir de cabos de vara, figurantse que encare 'ls obrers se mouhen baix la grapa pseudo-feudal de la burgesia d' ara fa cincanta anys; solucionada, tornó á dir, aquesta qüestió, ja no més queda en peu la d' Igualada y que, segons sembla, va prenent l' aspecte de convertirse en crònica.

Que vagin, donchs, á explicarlos als vaguistes de Igualada en què consisteix la eficàcia de las lleys que s' aproban en el Parlament espanyol, y fins á quin punt poden admetre 'ls traballadors aqueixas lleys com á garantia de sos drets y del sostentiment de sus famílies.

Si ells no milloran la seva situació per l' esfor propi, ja poden estar ben segurs de que ningú farà res pera deturar el curs de la seva malaltia, y com que l' deber més sagrat dels companys consisteix en donar auxili als germans de traball que n' hagin de menester, yo reclamo, sobre 'l cas, l' atenció de tots els que suspiran per las reivindicacions proletàries.

Per la meva part crech, francament, que l' noble esfor dels vaguistes igualadins exigeix que se 'ls ajudi en la forma que siga possible, procurant sempre adoptar la més eficàs; y per això, opino que fara acertat utilitzar mitins, com els que tant s' han profitat aquests dies á Barcelona, sense que ningú s' haja recordat d' aquells pobres que lluytan tan heróicament y sufreixen la tiranía industrial, ja siga pera sumar recursos, ja siga per pendre una determinació que condueixi al fi que tots desitjém.

La experiència va demostrar al obrer que per si sol pot tot lo que 's proposa, si lo que vol es just y sab conquistar-lo ab senderi. Crech, donchs, que aquesta es una de las ocasions en que tots debén haver de demostrarlo, acullint el pensament ab entusiasm y fé, no sòls els assalariats de Barcelona, sino també 'ls de tot Catalunya.

Y, posats á apuntar ideas, vaig á senyalar dues més, encara que en altre ordre de coses, si bé no més d' ocasió una d' ellas, ni digna de desprecí l' altra. Allá va la primera:

Sapigut es que 'ls pobles que més influència han exercit en els destins de la humanitat, es dir, els pobles més forts, més richs y més poderosos, son els que s' han ocupat del foment de la hidroteràpia, desde l' començament de la humanitat fins als temps moderns. En la remota antiguitat, foren els grecs y 'ls romans; avuy, es la rassa sajona.

Donchs bé, nosaltres, els catalans, y particularment els centres fabrils y industrials que, ab Barcelona al davant, se troben collocats á la costa, ningú negarà la situació inmillorable que la naturalesa 'ns brinda pera, quan menos, y ja que per avuy no pot ser altra cosa, establir llocs balnearis, ahont l' obrer en general y sus famílies, poguessin gosar diariament de tan important ram de la higiene humana, sobre tot en el període de banys, en que ar� travesssem.

A Barcelona, ahont ja existeixen dits establiments balnearis, l' obrer no té medis ni de temps ni econòmics per utilitzarlos, y 's tracta, senzillament, de que 'l Municipi, per una part, y 'ls industrials amos de fàbrica, per l' altra, contribueixin, ab la seva bona voluntat á facilitarlos 'ls banys, l' un, per medi de la economia, entrant en negociacions ab las empreses de tranvías, que tant s' enriqueixen, y ab las balnearies perque posin preus especials en els serveis, y 'ls altres fentlos possibles mediante un insignificant arregle de sos respectius horaris d' entrada y sortida.

D' aquesta manera, sobre no perdre res, ni 'ls industrials ni 'l Ajuntament, guanyaria results extraordinaris la massa obrera, donchs á la vegada que en salut y limpieza, en son sistema educatiu, adoptant una costum quals beneficis no trigarian en ferse tangibles, los mateixs pels traballadors que pera sus famílies. Els metges més emblemàtics asseguren que la aplicació constant de la hidroteràpia transforma una rassa millorant.

Y aném ara á la segona de las dues ideas meves, ja mencionadas anteriorment.</

s'apressuran á afirmar que segurament l' *indult* serà denegat.

Davant d'això qui s'atreveix á dubtar de la imparcialitat, de la misericòrdia, de la pietat de la nostra premsa?

Contestant á alguns periodistes madrilenys que varen anar lo interviewar sobre 'ls recents atentats de Barcelona, el ministre de Gobernació Sr. Lacivera diu que va dir:

«Tengo el convencimiento de que esta vez los autores han sido detenidos.»

La convicció del ministre,
j'ay no extranyará á ningú,
que tothom sab que Lacivera
es l' home més (con) vensut.

Pobre gent, ara tenen la mala.
Diumente passat, á Madrit, va haverhi eclipse
de sol.

Vé el dilluns... y el dilluns reben la nova de ha-
verse celebrat ab èxit l' Assamblea Solidaria.

Per això dihem que ara tenen la mala.

Els toca á eclipse per dia.

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NUMERO

1. XARADA I.—Es-pi-na-da.
2. Id. II.—Co-dols.
3. ANAGRAMA.—Pinsà, panís.
4. QUADRET.—A m o r
m a n o
o n a s
R o s a
5. ANUNCIO.—Pintoresca.
6. TARJETA.—Lo Cantador.
7. CONVERSA.—Eladi.
8. GEROGLIFICH COMPRIMIT.—Entre mitj de flors.

Han endevinat totes ó part de les solucions, els caba-
llers: Peret Xatet de Carme, S. Portabella (a) N. N.,
Un retratista de Gracia, Pepet de la Brusa, y Un sarda-
nistà de la colla del Tirolero.

XARADAS

I

En Dos-tercera
n' es un xicot
que gasta molta
primera-dos.
Sab tres-segona,
hu ho troba tot
y ahir va darmec
un tot precios.

RAICH, VIÑAU Y C.ª

II

Prima-dos el menjar tota,
si es massa dos-terça-quart,
pro si no ho es, ab mongetas,
resulta un exquisit plat.

TRES CALANDRIS DE MASNOU
ANAGRAMA

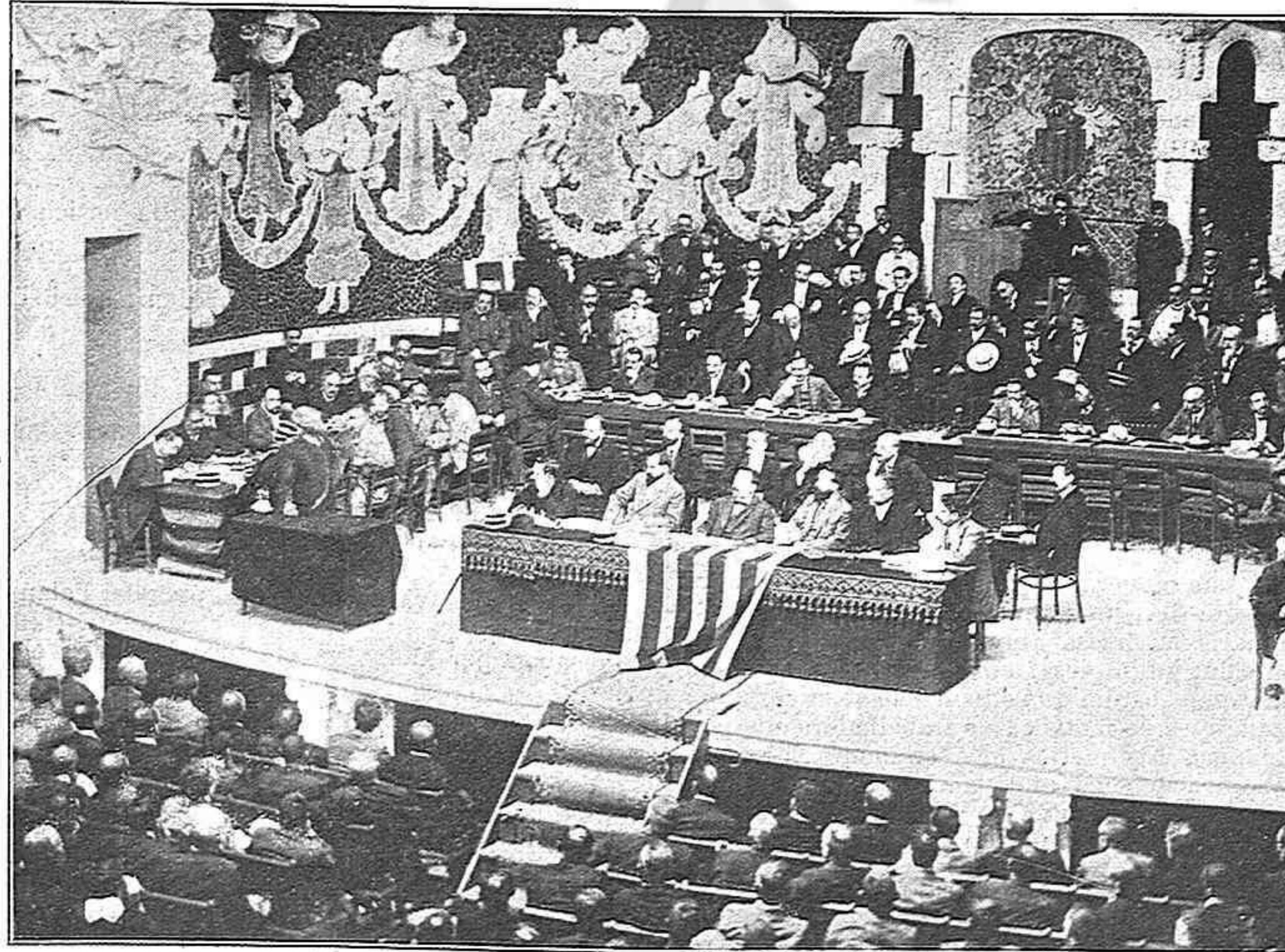
Cert cuyné ab las cosas tot
may sab lo que s' empatalla,
puig sempre diu als demés
que may li total cap olla.

MANEL B. FONTÀS

ROMBO

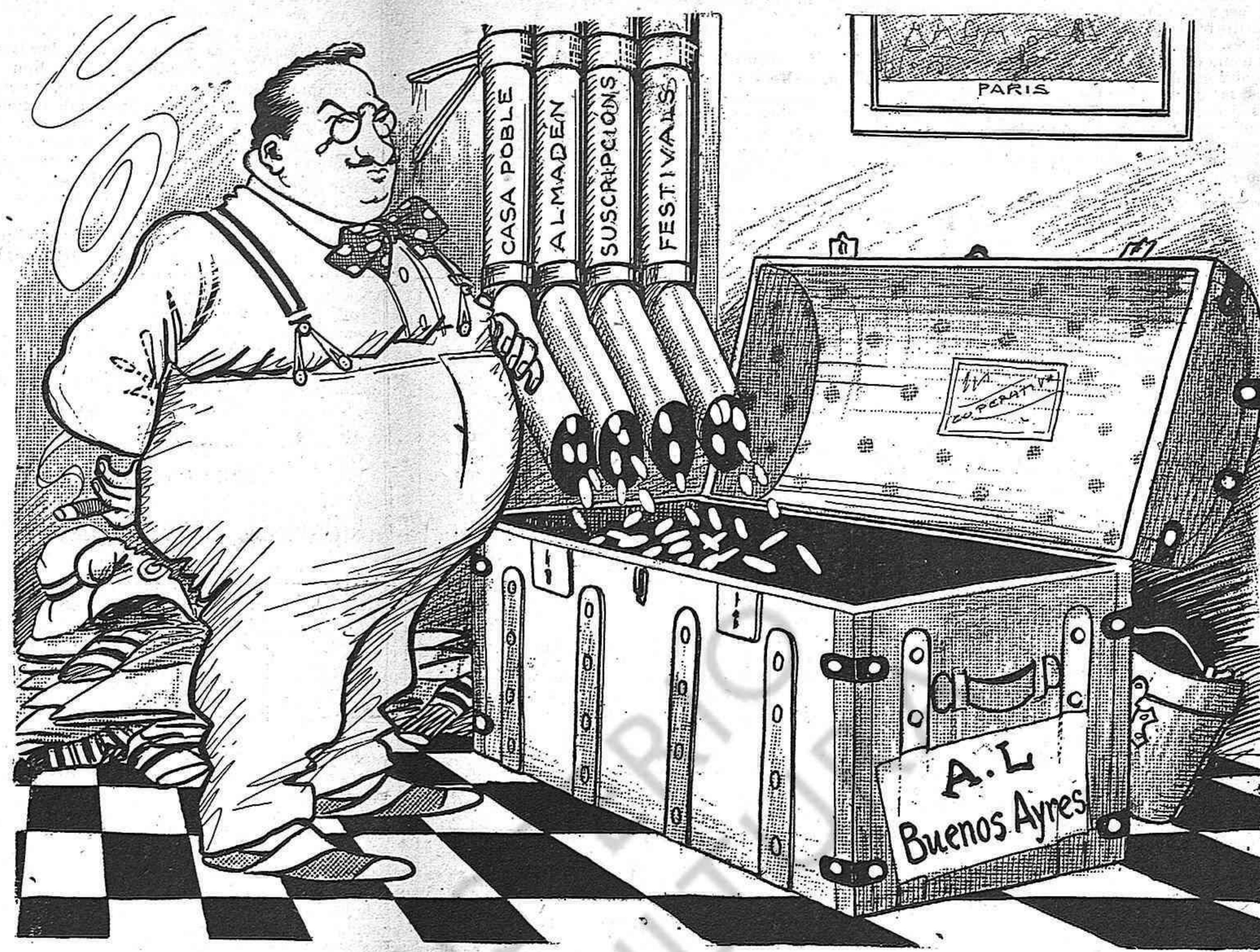
Substituir els punts per lletras de manera que llegi-
das horizontal y vertical d'onguin el següent resul-
tat: 1.º ratlla, consonant; 2.º, tothom ne fuig; 3.º, mida;

Assamblea de la Solidaritat celebrada el dia 29 al Palau de la Música Catalana

La presidencia y la representación parlamentaria de Catalunya.

Don Prudencio en el seu laboratori

—Sabeu que si això continua rajant així, potser no tindrà necessitat d' anar á Amèrica?

4.º, nom d' home; 5.º, aucell; 6.º, part del cos, y 7.º, vocal.

MUSCLUS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7—Nom de dona.
4 3 2 6 7 3—Temps de verb.
7 6 4 2 6—Nom d' home.
1 5 3 7—Animal de cassa.
3 5 7—Per Carnaval.
2 3—Mineral.
5—Vocal.

PERE ROMAGUERA

TARJETA

S. CORREDÓ PLATA

Formar ab aquestes lletras degudament combinadas el nom d' un celebrat drama català.

V. BORRÀS Y BAIGES

CONVERSA

—Hola, jahont vas tan maca, Riteta?
—Vaig al casament del meu cosí.
—Com, i en Jaumet se casa?
—No en Jaumet, el que acabas de anomenar tú mateix.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

GEROGLIFICH
Moscatell

1 2

I

Nota

Ter Ter

RICARDO LAFFITTE

Allò de que las parets tenen orellas, aviat podrà dirse qu' es cosa real y positiva.

L' administració penitenciaria de Nova-York ha fet instalar en las celdas dels presos uns aparatos que van dissimuladament aplicats á las parets y que tenen per nom *dicotógrafos*.

Per medi del *dicotógrafo*, que vé á ser un teléfono perfecciónat, els directors de la presó y els jutjes podrán enterarse de tots els monòlechs y tot lo que en sonris diguin els presos.

A la nostra *Modelo* ens fa bona falta aquest aparato. Ab ell potser podrà arrancar-se quelcom interessant als confidents terroristas.

A Inglaterra, els homes poden:
A 12 anys, prestar jurament devant d' un tribunal.
A 14 anys, consentir ó no al matrimoni.
A 15 anys, fer testament.
A 21 anys, disposar per complert de la seva persona y dels seus béns.

Las donas poden:
A 7 anys, prometre formalment.
A 9 anys, tenir dret á una herència.
A 12 anys, donar la seva mà.
A 20 anys, disposar enteramente de la seva persona y dels seus béns.

Entre lladres:
—Noy, veig que per fer diners s' ha de treballar honradament.
—¿Qué vols dir?
—Sabs que l' altre dia vareig robar á una senyo-

ra... Donchs á l' hora de vèndrel, el que me 'n do-
nava més, me 'n dava un duro.

—Bé, y qué?

—Que avuy l' he tornat á la senyora que l' vaig
robar y aquesta m' ha donat deu pessetas de gratifi-
cació.

Preguntas y respuestas:

—¿Qué es lo que tothom fa á la vegada?
—Envellir.

—¿Quina es la paraula que tenint sols tres silabas
conté més de vint lletras?
—Alfabet.

CORRESPONDÈNCIA

Caballers: A. Tolosa Vilanova, S. Portabella (a) N. N., Joseph Murell y Narcís Viadé: Ni fa ni fu.

Caballers: Manel Soms, Antoni Escofet, Ramiro Espinosa y Espinosa, Poliglot, Intrus, Terranova, Un peraltadí y Manel B. Fontàs: Fer això es fer per casa.

Caballers: Jordi Jurený: L' havém tornada á llegir y així, á ull, hi hem trobat tretze faltas garrafals. Això apart de que l' assumpto, la idea, ó digülí com vulgi, no té gran cosa de recomanable. Ja veu, donchs, qu' es inútil insistir.—Manel Noël: Efectivament, l' argument d' això ha sigut ja molt manosejat... Veurém.—Johannus: Pera aquesta setmana no ha pogut ser. Ho sento.—Peret Chatet de Carme: No, senyor, no ho publicarém.

Y un' altra vegada no se 'ns entadi... Millor dit, no 'ns d'onguin motiu a ferlo enfadat.—Rafel Planes Tolossa: No 'ns acaba de decidir favorablement.—V. Grant: Si 's dedica á escriure quèntons de *risa* com aquests, aviat farà la competició á n' en Quevedo. Escrigui forsa, pero no 'ns enviri res, encara, que no li publicaré.—R. Are-
gal: La poesia té quelcom d' enginyós.—Alegria: Ho

tornarém á llegir ab calma, y si 'ns determinén el guardaré pera l' Almanach. Pera l' periòdic es massa serios.—Ramón Vilatuba: Es defectuosa, sobre tot en la construcció de les estrofes.—Poeta Borni: Serà molt in-
geniosa y tan *sentideta* com vulgi; això no li nego; pero també es incorrecte y això no m' ho negaré vosté.—J. F. y F. M. y M. M.: Es impossible insertar las cartas que 'ns envian, per variats motius.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.

AVÍS IMPORTANT

Preparém pera donarlo á la major brevetat un

Suplement - Regalo

que tots els lectors de LA CAMPANA rebràn junt ab el número corresponent, y que consistirà en una

GRAN LÀMINA

representant un *EPISSODI MEMORABLE DE LA HISTORIA DE CATALUNYA*, propria pera ser enquadrada y servir d' adorno en qualsevol sala ó despaig.

Ho advertim desde ara als Srs. Corresponsals pera que ab temps puguin demanar l' augment d' exemplars que del referit número creguin necessari.